

WYMAGANIA EDUKACYJNE – HISTORIA KLASA VI

Wymagania na ocenę				
dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
Na progu czasów nowożytnych				
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze fakty i zjawiska definiujące średniowiecze w Europie – wie, kim był Mieszko I i łączy jego panowanie z przyjęciem chrztu – podaje imię i przydomek pierwszego króla Polski oraz datę jego koronacji – wyjaśnia, czym było rozbitcie dzielnicowe w Polsce – łączy panowanie Kazimierza Wielkiego z przywróceniem Polsce dawnej pozycji w Europie – łączy postacie Jadwigi i Jagiełły z unią w Krewie – wyjaśnia, czym był sejm walny – definiuje pojęcie <i>średniowiecze</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I – rozumie doniosłość aktu koronacji dla pozycji władcy i samego państwa polskiego – określa cezurę czasową rozbitcia dzielnicowego w Polsce i omawia sytuację kraju w tym okresie – wskazuje, kto doprowadził do zakończenia rozbitcia dzielnicowego – łączy osobę Kazimierza Wielkiego z założeniem Akademii Krakowskiej – wymienia trzy stany sejmujące – wyjaśnia, czym była demokracja szlachecka – definiuje pojęcie <i>konstytucja nihil novi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – określa rolę papieża i cesarza w średniowiecznej Europie – wymienia chronologicznie ważniejsze wydarzenia z historii Polski poznane w klasie piątej – omawia najważniejsze wydarzenia z okresu panowania Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia znaczenie konstytucji <i>nihil novi</i> dla rozwoju demokracji szlacheckiej w Polsce – definiuje pojęcie <i>Rzesza Niemiecka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia proces tworzenia się nowych państw w średniowiecznej Europie – analizuje sytuację Polski w okresie rozbitcia dzielnicowego – ocenia czasy panowania Jagiellonów w Polsce – omawia kompetencje sejmu i króla – wyjaśnia genezę senatu i wskazuje jego rolę w państwie – podaje skład izby poselskiej – przedstawia najważniejsze zapisy konstytucji <i>nihil novi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie omawiane państwa i obszary – wyjaśnia, dlaczego szlachta zdobyła uprzywilejowaną pozycję w Polsce – porównuje dokonania dynastii Piastów i Jagiellonów
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia trzy najważniejsze cywilizacje Ameryki prekolumbijskiej – wskazuje główne cechy cywilizacji Majów, Azteków i Inków – definiuje pojęcie <i>pismo hieroglificzne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje życie codzienne, organizację państwa oraz religię Majów, Azteków i Inków – wymienia osiągnięcia cywilizacyjne ludów Ameryki – definiuje pojęcia: <i>politeizm, kalendarz słoneczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wykazuje związek Machu Picchu z cywilizacją Inków – określa ogólnie miejsca zamieszkania ludów Ameryki – definiuje pojęcia: <i>władca despotyczny, kipu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie obszary zamieszkałe przez Majów, Azteków i Inków – wie, z jakimi zjawiskami przyrody były łączone bóstwa ludów Ameryki – wymienia miejsca oraz rodzaje kultu ludów Ameryki 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia dorobek cywilizacyjny ludów Ameryki
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze przyczyny odkryć geograficznych – łączy Krzysztofa Kolumba z odkryciem Ameryki i 1492 r. – zna postać Ferdynanda Magellana i wiąże go z pierwszą wyprawą dookoła 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia i opisuje przyczyny odkryć geograficznych – przedstawia portugalskich odkrywców i wskazuje kierunki ich wypraw z XV w. – opisuje odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba – określa przebieg trasy podróży Ferdynanda Magellana 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie kierunki najważniejszych wypraw odkrywczych – łączy nazwiska najważniejszych odkrywców z datami ich odkryć – wyjaśnia znaczenie odkrycia Ameryki dla dziejów świata – analizuje trasę podróży Ferdynanda Magellana – wyjaśnia znaczenie pojęć: Stary Świat 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie obszary odkryte i skolonizowane przez Portugalię i Hiszpanię w wiekach XV i XVI – dostrzega rolę wypraw odkrywczych w odnalezieniu drogi morskiej do Indii – wyjaśnia znaczenie odbycia pierwszej wyprawy dookoła świata dla rozwoju nauki i wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega znaczenie wielkich odkryć geograficznych dla dziejów świata – wyjaśnia wpływ rozwoju techniki i kartografii na opisane wyprawy – wymienia najważniejsze przyrządy nawigacyjne

<p>świata i 1519 r. – definiuje pojęcie <i>wielkie odkrycia geograficzne</i></p>	<p>– wyjaśnia, do czego służy Kompas</p>	<p>i Nowy Świat</p>		<p>i wyjaśnia, do czego służyły</p>
<p>– wymienia państwa, które przyczyniły się do rozwoju europejskiego kolonializmu – wyjaśnia, kim byli Ferdynand Cortez i Francisco Pizarro, łączy ich z podbojem państw Azteków i Inków – wymienia główne skutki wielkich odkryć geograficznych – definiuje pojęcie <i>Stary Kontynent</i></p>	<p>– wymienia tereny skolonizowane przez Hiszpanię i Portugalię – podaje negatywne dla mieszkańców Ameryki skutki wielkich odkryć geograficznych – podaje pozytywne skutki odkryć geograficznych dla Europy – definiuje pojęcie <i>konkwistador</i></p>	<p>– wykazuje wpływ użycia broni palnej i koni na skuteczność podboju ludów Ameryki – wskazuje na mapie linie podziału świata uzgodnione na mocy układu w Tordesillas – definiuje pojęcie <i>kolonializm</i></p>	<p>– definiuje i analizuje strefy wpływów Hiszpanii i Portugalii wprowadzone na mocy układu w Tordesillas – wymienia produkty, które dotarły do Europy dzięki odkryciom geograficznym</p>	<p>– analizuje i ocenia skutki odkryć geograficznych dla Nowego Świata i dla Europy – ocenia problem niewolnictwa w kontekście współczesnego prawa</p>
<p>– podaje prąd umysłowy dominujący w renesansie i wskazuje, co znajdowało się w centrum zainteresowania ówczesnych myślicieli i twórców – wie, kim był Leonardo da Vinci – wie, kim był Mikołaj Kopernik i czym się wsławił – łączy Jana Gutenberga z wynalazkiem druku i datą 1450 r. – definiuje pojęcia: <i>humanizm, renesans (odrodzenie)</i></p>	<p>– wymienia najważniejsze założenia humanizmu jako prądu umysłowego – omawia główne założenia myśli renesansowej – wymienia dzieła Leonarda da Vinci – wymienia renesansowych przedstawicieli nauki i sztuki – wyjaśnia teorię heliocentryczną – podaje cechy architektury renesansowej</p>	<p>– wymienia renesansowych twórców oraz opisuje ich wybrane dzieła – wskazuje wynalazki powstałe w okresie renesansu – podaje przykłady zabytków architektury renesansu – definiuje pojęcia: <i>mecenat, światłocień, perspektywa (w sztuce)</i></p>	<p>– na przykładzie Leonarda da Vinci wykazuje wszechstronność twórców renesansowych – wie, kim był Erazm z Rotterdamu, przedstawia jego poglądy – analizuje myśl naukową Galileusza – dostrzega znaczenie wynaleźni druku dla rozwoju nauki i upowszechnienia wiedzy</p>	<p>– lokalizuje na mapie kraj będący kolebką renesansu – przyporządkowuje przedstawicieli renesansu do konkretnych dziedzin nauki i sztuki – omawia rozwój sztuki i nauki w renesansie – wyjaśnia, co oznacza określenie człowiek renesansu</p>
<p>– podaje przyczyny reformacji – zna datę 1517 r. – wymienia głównych reformatorów i ogólnie omawia ich poglądy – wyjaśnia, czym były wojny religijne, wskazuje kraje, w których do nich doszło z powodu reformacji – wymienia najważniejsze skutki reformacji – definiuje pojęcia: <i>reformacja, luteranizm, protestanci, kalwinizm</i></p>	<p>– przedstawia krótko sytuację w Kościele na początku czasów nowożytnych – omawia wystąpienie Marcina Lutra i jego postulaty – wie, kim był Jan Kalwin – charakteryzuje poglądy Lutra i Kalwina – przedstawia najważniejsze aspekty wojen religijnych w Niemczech i we Francji – definiuje pojęcia: <i>sprzedaż odpustów, świętopietrze, symonia, nepotyzm, ewangelicy</i></p>	<p>– przedstawia reakcję Kościoła na wystąpienie Marcina Lutra – wyjaśnia przyczynę i omawia przebieg reformacji w Anglii – wyjaśnia, czym był akt supremacji z 1534 r. – analizuje wojny religijne w Niemczech i we Francji – omawia postanowienia pokoju w Augsburgu i edyktu nantejskiego, zna daty ich ustanowienia – definiuje pojęcia: <i>sekularyzacja, predestynacja, hugenoci, akt supremacji</i></p>	<p>– lokalizuje na mapie kraje, w których rozwinęła się reformacja – analizuje i ocenia proces tworzenia Kościoła anglikańskiego – wyjaśnia wpływ reformacji na proces odnowy Kościoła – analizuje skutki reformacji</p>	<p>– dokonuje analizy porównawczej poglądów Marcina Lutra i Jana Kalwina – porównuje przyczyny reformacji w Niemczech, Anglii i Francji – wyjaśnia znaczenie reformacji</p>

<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym była kontrreformacja – wymienia sposoby zwalczania reformacji przez Kościół – wyjaśnia, czym jest barok 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sposoby zwalczania reformacji przez Kościół – wyjaśnia, czym była inkwizycja oraz Indeks ksiąg zakazanych – wymienia postanowienia soboru trydenckiego – wymienia cechy sztuki barokowej – definiuje pojęcie heretyk 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia związek dzieła Mikołaja Kopernika z <i>Indeksem ksiąg zakazanych</i> – wyjaśnia, czym było Święte Oficjum – analizuje dokonania soboru trydenckiego, zna daty 1545–1563 r. – wskazuje elementy architektury barokowej – podaje przykład zabytku architektury barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia działalność inkwizycji na przykładzie losów Giordana Bruna – ocenia działalność zakonu jezuitów – opisuje kulturę baroku – wskazuje główne cechy libertynizmu i mistycyzmu – wyjaśnia, jakie uczucia miały wzbudzać wśród wiernych pełne przepychu wnętrza barokowych kościołów – definiuje pojęcie iluzjonizm 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega znaczenie postanowień soborowych dla odnowy Kościoła i ograniczenia rozprzestrzeniania się reformacji – podaje przykłady budowli barokowych ze swojego regionu
Czasy zygmunto-wskie				
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów na tronie Polski – zna postać Albrechta Hohenzollerna i łączy go z wydarzeniem zwanym hołdem pruskim – wymienia państwa zainteresowane zajęciem Inflant w drugiej połowie XVI w. – wskazuje przyczynę wybuchu wojny o Inflanty w 1563 r. – zna datę 1525 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia państwa, w których rządili przedstawiciele dynastii Jagiellonów – lokalizuje na mapie: terytorium państwa polsko-litewskiego, Prusy Książęce, Inflanty – omawia wydarzenie zwane hołdem pruskim, wskazuje jego skutki – zna fakt inkorporacji Mazowsza do Polski – podaje przyczynę i skutek wojny z Moskwą, wie o bitwie pod Orszą – przedstawia skutki aktu sekularyzacji zakonu inflanckiego z 1561 r. – poprawnie stosuje pojęcia: <i>inkorporacja, sekularyzacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie państwa, w których panowała dynastia Jagiellonów – omawia ostatnią wojnę Polski z Krzyżakami – analizuje znaczenie traktatu krakowskiego – wyjaśnia przyczynę i sposób przyłączenia większości Mazowsza do Polski – omawia pierwszą wojnę północną – definiuje pojęcia: <i>dominium Maris Baltici, Prusy Książęce</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę bitwy pod Orszą, wie o wspaniałym zwycięstwie polskiej armii w tej walce – analizuje skutki hołdu lennego złożonego przez mistrza zakonu inflanckiego królowi Zygmunto-wi Augustowi – wyjaśnia znaczenie walk o <i>dominium Maris Baltici</i>, omawia znaczenie tej rywalizacji dla Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje i ocenia politykę zagraniczną dwóch ostatnich Jagiellonów – analizuje obraz Jana Matejki <i>Hołd pruski</i>
<ul style="list-style-type: none"> – wie, że szlachta zajmowała uprzywilejowaną pozycję w społeczeństwie – podaje nazwy grup, na jakie dzielił się stan szlachecki – zna postaci Zygmunta Starego, Bony i Zygmunta Augusta – wie o ruchu egzekucyjnym i postulatcie egzekucji dóbr – przedstawia ogólnie relacje szlachty z mieszczaństwem i chłopstwem – poprawnie stosuje pojęcie <i>szlachta</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia prawa i obowiązki szlachty – charakteryzuje podziały w ramach stanu szlacheckiego – omawia główne założenia polityki wewnętrznej ostatnich Jagiellonów – podaje przyczyny sformułowania postulatu egzekucji dóbr – poprawnie stosuje pojęcia: <i>elekcja, królewszczyzna, nietykalność osobista</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegała szczególna pozycja szlachty w społeczeństwie – porównuje grupy istniejące wewnątrz stanu szlacheckiego – przedstawia spór szlachty z królem wokół elekcji <i>vivente rege</i> – przedstawia postulaty ruchu egzekucyjnego szlachty – wymienia ograniczenia nałożone na mieszczan i chłopów z inicjatywy szlachty – poprawnie stosuje pojęcia: <i>złota wolność, ruch egzekucyjny, elekcja vivente rege, golota</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia źródło szczególnej pozycji szlachty w społeczeństwie polskim – omawia rolę królowej Bony w polityce wewnętrznej ostatnich Jagiellonów – wyjaśnia znaczenie ruchu egzekucyjnego w procesie wzmacniania pozycji szlachty – omawia utworzenie wojska kwarcianego – łączy przywilej piotrkowski z datą jego wydania, wymienia jego główne postanowienia – ocenia politykę króla i szlachty wobec mieszczan i chłopów – poprawnie stosuje pojęcia: <i>rokosz, konfederacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę wewnętrzną ostatnich Jagiellonów – rozumie rolę średniej szlachty i magnaterii w polityce wewnętrznej państwa – ocenia wpływ zasady złotej wolności na sytuację w Polsce i skutki jej oddziaływania na społeczeństwo
<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym była unia personalna i jaki charakter 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny zawarcia unii lubelskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia dążenia Zygmunta Augusta do zacieśnienia stosunków Polski z Litwą 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje tło sporu między polską a litewską szlachtą dotyczące rozbieżności 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenia zawarcia unii lubelskiej

<p>miały relacje polsko-litewskie za panowania Jagiellonów</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia dążenia króla Zygmunta Augusta zmierzające do zacieśnienia związku obu państw – podaje datę zawarcia unii lubelskiej oraz pełną nazwę powstałego państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia ziemie Wielkiego Księstwa Litewskiego, które król Zygmunt August przyłączył do Korony – wymienia wspólne i odrębne elementy dla Korony i Litwy po zawarciu unii – podaje pozytywne i negatywne skutki zawarcia unii – poprawnie stosuje pojęcia: <i>unia personalna, unia realna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie ziemie przyłączone przez króla do Korony i wyjaśnia okoliczności podjęcia tej decyzji – wymienia najważniejsze urzędy w dawnej Rzeczypospolitej – poprawnie stosuje pojęcia: <i>Korona, latyfundium, polonizacja</i> 	<p>celów zawarcia unii</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia przebieg sejmku lubelskiego – charakteryzuje najważniejsze urzędy w dawnej Rzeczypospolitej, uwzględniając podział na centralne i ziemskie 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje szanse i zagrożenia wynikające z zawarcia unii lubelskiej
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, skąd dotarły do Polski wpływy renesansowe – wymienia główne ośrodki polskiego renesansu – wskazuje dziedziny nauki rozwijające się w Polsce doby odrodzenia – wymienia przykład zabytku architektury renesansowej w Polsce – łączy rozwój literackiego języka polskiego z czasami renesansu oraz z twórczością Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega oddziaływanie dworu królewskiego na rozwój kulturalny kraju – wskazuje wpływ renesansu na rozwój szkolnictwa w Polsce – podaje wybitnych przedstawicieli polskiej nauki z tego okresu, łączy ich nazwiska z osiągnięciami – wymienia zabytki architektury i sztuki renesansu – wskazuje i nazywa elementy architektury renesansowej – omawia tematykę utworów Mikołaja Reja oraz fraszek i trenów Jana Kochanowskiego – wyjaśnia, dlaczego XVI w. w Polsce jest określany jako złoty wiek 	<ul style="list-style-type: none"> – łączy działalność królowej Bony ze wzrostem wpływów włoskich w naszym kraju – analizuje rozwój nauki, podaje jej przedstawicieli i ich osiągnięcia – wykazuje wpływ renesansu na rozwój sztuki – opisuje rozwój literackiego języka polskiego – poprawnie stosuje pojęcia: <i>arras, krużganek, arkada, attyka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegało nowatorstwo poglądów Andrzeja Frycza Modrzewskiego – dostrzega wpływ renesansu na dalszy rozwój kulturalny kraju – poprawnie stosuje pojęcia: <i>bęben, latarnia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i ocenia dokonania polskiego renesansu – omawia zabytki renesansowe z własnego regionu
<h2>Rzeczpospolita Obojga Narodów</h2>				
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wzrost zapotrzebowania na polskie zboże w państwach Europy Zachodniej jako czynnik rozwoju gospodarki Królestwa Polskiego – łączy handel zbożem ze spławem wiślanym – wyjaśnia, czym był folwark szlachecki – wymienia rodzaje dóbr produkowanych przez folwarki oraz przedstawia ich organizację pracy – poprawnie stosuje pojęcie <i>gospodarka folwarczno-</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, skąd wynikało zwiększenie zapotrzebowania na polskie zboże w państwach Europy Zachodniej – dostrzega rolę Gdańska w rozwoju gospodarczym Królestwa Polskiego – przedstawia zjawisko powiększania obszaru folwarków – wskazuje na dużą rolę pańszczyzny w rozwoju folwarków – określa powinności chłopów względem szlachty – podaje negatywne skutki gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej – poprawnie stosuje pojęcia: <i>renta feudalna, poddaństwo osobiste</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje czynniki wzrostu zapotrzebowania na polskie zboże w Europie Zachodniej – omawia etapy spławu wiślanego i handlu zbożem – wyjaśnia rolę kupców gdańskich w pośrednictwie w handlu z Europą Zachodnią – wymienia przyczyny zwiększania poddaństwa osobistego chłopów – wyjaśnia związek między podnoszeniem wymiaru pańszczyzny a ubożeniem chłopstwa – podaje negatywne skutki gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie stwierdzenia, że Polska była spichlerzem Europy – omawia wpływ handlu zbożem na rozwój miast zlokalizowanych przy szlakach handlowych – analizuje wpływ gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej na ubożenie miast – poprawnie stosuje pojęcie <i>prowinia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje sytuację i możliwości rozwoju (bogacenia się) przedstawicieli szlachty, mieszczaństwa i chłopstwa – ocenia model polskiej gospodarki z punktu widzenia szlachcica, mieszczanina i chłopca – podaje propozycje zmian w gospodarce, które pozwoliłyby na rozwój miast i większą niezależność osobistą i ekonomiczną chłopów

- <i>pańszczyźniana</i>		- poprawnie stosuje pojęcia: <i>kmieć, szkuta, flisak</i>		
- wymienia religie, które były wyznawane w XVI-wiecznej Polsce - przedstawia sytuację innowierców w Polsce, wskazuje na wprowadzony przez sejm pokój religijny - wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące ziemie polskie	- określa przyczyny zahamowania reformacji na ziemiach polskich - podaje datę uchwalenia konfederacji warszawskiej i jej główne postanowienia - wskazuje, które grupy ludności w Polsce przyjmowały luteranizm i kalwinizm - opisuje wybrane mniejszości narodowe zamieszkujące ziemie polskie - wyjaśnia, kim byli bracia polscy	- lokalizuje na mapie Polski tereny, na których dominowali luteranie, kalwini, prawosławni - omawia działalność jezuitów i wyjaśnia ich wpływ na zahamowanie reformacji w Polsce - opisuje wszystkie mniejszości narodowe zamieszkujące ziemie polskie - uzasadnia, że Rzeczpospolita była krajem wielu kultur	- wyjaśnia znaczenie aktu konfederacji warszawskiej dla zachowania tolerancji religijnej - lokalizuje na mapie Polski główne obszary, które zamieszkiwały mniejszości narodowe - charakteryzuje Kościół unicki - prezentuje nowatorski program nauczania Akademii Rakowskiej - przedstawia działalność braci polskich	- porównuje rozwój reformacji i kontreformacji w państwach zachodniej Europy i w Polsce - uzasadnia określenie, że XVI-wieczna Polska była krajem bez stosów
- wyjaśnia, na czym polegała elekcja króla, podaje, kiedy i dlaczego doszło do niej po raz pierwszy - wskazuje pierwszego króla elekcyjnego - wymienia nazwy dwóch dokumentów, które nowo wybrany król musiał przyjąć - poprawnie stosuje pojęcia: <i>elekcja, elekt, zasada viri</i>	- wskazuje miejsce pierwszej wolnej elekcji, wymienia zasady, które obowiązywały podczas elekcji - wyjaśnia, czemu służyły artykuły henrykowskie i <i>pacta conventa</i> - przedstawia krótko panowanie Henryka Walezego - poprawnie stosuje pojęcia: <i>interrex, zasada jednomyślności</i>	- wyjaśnia okoliczności uchwalenia artykułów henrykowskich i wymienia ich główne zapisy - wymienia zobowiązania Henryka Walezego zawarte w dokumencie <i>pacta conventa</i> - podaje powody ucieczki króla Henryka Walezego z Polski	- wyjaśnia znaczenie artykułów henrykowskich dla zachowania zasad polskiego ustroju - ocenia postawę króla Henryka Walezego wobec Polski i Polaków - poprawnie stosuje pojęcie <i>monarchia elekcyjna</i>	- wyjaśnia znaczenie artykułów henrykowskich dla pozycji monarchy w Polsce - przedstawia wady i zalety wyboru króla drogą elekcji - wskazuje zagrożenia wynikające z okresu bezkrólewia
- wie, kim był Stefan Batory - łączy panowanie Batorego z wojną o Inflanty oraz reformą armii	- przedstawia okoliczności, w których Stefan Batory został królem Polski - podaje przyczyny i skutki wojny o Inflanty - przedstawia ogólnie reformę armii na przykładzie piechoty wybranieckiej - określa charakter reformy sądownictwa przeprowadzonej przez króla - wie, kim był Jan Zamoyski - wskazuje utworzenie Akademii Wileńskiej jako zasługę króla w dziedzinie rozwoju nauki	- relacjonuje przebieg elekcji z 1575 r. - omawia przebieg wojny o Inflanty, wskazuje ważniejsze bitwy i wyjaśnia znaczenie zwycięstwa Batorego w tej wojnie - omawia wojskową reformę króla Stefana Batorego - zna okoliczności powstania i wyjaśnia kompetencje Trybunału Koronnego oraz Trybunału Litewskiego - przedstawia rolę Jana Zamoyskiego podczas panowania Stefana Batorego - poprawnie stosuje pojęcia: <i>wojsko zaciężne, saper</i>	- przedstawia postać Maksymiliana Habsburga - opisuje początki panowania króla, rywalizację ze zwolennikami Maksymiliana Habsburga i problem z Gdańskiem - przedstawia postać Anny Jagiellonki - omawia znaczenie powstania Trybunału Koronnego oraz Trybunału Litewskiego - omawia spór Batorego ze szlachtą	- ocenia panowanie Stefana Batorego, podając pozytywne i negatywne działania króla
Stulecie wojen				

<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Zygmunt Waza, przedstawia okoliczności, w których został królem Polski – łączy Zygmunta Wazę z początkiem panowania tej dynastii w Polsce – wymienia konflikty zbrojne, do których doszło za panowania Zygmunta Wazy – zna bitwę pod Kircholmem – wyjaśnia pojęcie <i>husaria</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny konfliktu Polski ze Szwecją, Rosją i Turcją, wymienia rezultaty tych zmagania – wie, kim byli: Jan Karol Chodkiewicz i Stanisław Żółkiewski, wskazuje ich największe sukcesy militarne – opisuje najważniejsze elementy uzbrojenia husarza 	<ul style="list-style-type: none"> – relacjonuje przebieg elekcji z 1587 r. – omawia przebieg wojen ze Szwecją, Rosją, Turcją, wskazując miejsca bitew na mapie – podaje zapisy traktatów pokojowych kończących te wojny – opisuje pełne uzbrojenie husarza – ocenia siłę bitewną i omawia sposób walki husarii na przykładzie bitwy pod Kłuszynem – poprawnie stosuje pojęcia: <i>hospodar</i>, <i>elektor</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny konfliktu ze Szwecją, z Rosją i Turcją, dzieląc je na pośrednie i bezpośrednie – ocenia przebieg kampanii wojennych, analizując główne bitwy – analizuje skutki traktatów pokojowych zawieranych w trakcie wojen oraz po ich zakończeniu – wskazuje na mapie tereny, których dotyczyły traktaty pokojowe – łączy zakończenie wojny z Rosją z początkiem panowania w tym kraju nowej dynastii 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia okoliczności, w których Prusy Książęce i Brandemburgia połączyły się unią personalną – ocenia postawę szlachty wobec obowiązku walki w służbie ojczyzny – dokonuje oceny panowania króla Zygmunta III Wazy
<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie Ukrainę – wyjaśnia, kim byli Kozacy, wskazuje tereny, które zamieszkiwali – wymienia strony konfliktu podczas powstania Chmielnickiego – wymienia najważniejsze przyczyny wybuchu powstania Chmielnickiego oraz jego główne skutki – poprawnie stosuje pojęcie <i>autonomia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie tereny zamieszkałe przez Kozaków – wie, czym był rejestr, wskazuje różnice między Kozakami należącymi do rejestru i nienależącymi do niego – wie, kim był Bohdan Chmielnicki – wymienia przyczyny powstania Chmielnickiego – podaje przyczyny wybuchu wojny z Rosją – wymienia postanowienia rozejmu podpisanego w Andruszowie w 1667 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przebieg powstania Chmielnickiego, wskazując na mapie jego zasięg i miejsca ważniejszych bitew, zna ich rezultat – przedstawia zapisy ugody w Perejasławiu w 1654 r. i relacjonuje przebieg wojny z Rosją – zna rezultaty powstania Chmielnickiego i wojny z Rosją dla wszystkich stron konfliktu – omawia postanowienia pokoju Grzymułtowskiego z 1686 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie Sicz Zaporoską – omawia relacje polskiej szlachty i Kozaków nierejestrowych – wyjaśnia, dlaczego Kozacy chcieli zwiększenia rejestru – opisuje postać Bohdana Chmielnickiego – analizuje plany Rosji i Chmielnickiego wobec Ukrainy – ocenia polską politykę wobec Kozaków 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia koncepcję utworzenia Rzeczypospolitej Trojga Narodów – porównuje ugody w Perejasławiu i Hadziaczu, wyjaśnia ich znaczenie – analizuje postanowienia rozejmu andruszowskiego
<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje roszczenie króla Jana Kazimierza do korony szwedzkiej jako jedną z przyczyn konfliktu – wyjaśnia określenie potop szwedzki w kontekście tej wojny – wie o obronie Jasnej Góry i wyjaśnia jej znaczenie dla dalszego przebiegu wojny – zna podstawowe postanowienia traktatu pokojowego kończącego wojnę Polski ze Szwecją 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny najazdu Szwedów na Polskę w 1655 r. – przedstawia początkową fazę wojny – omawia obronę Jasnej Góry i złożenie ślubów lwowskich – wyjaśnia charakter działań prowadzonych przeciwko Szwedom przez Stefana Czarnieckiego – podaje miejsce podpisania traktatu pokojowego oraz datę końca wojny, wymienia jego postanowienia – poprawnie stosuje pojęcia: <i>wojna podjazdowa</i>, <i>abdykacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje cele polityki zagranicznej Szwedów – przedstawia sytuację wewnętrzną Rzeczypospolitej w przededniu najazdu – przedstawia poczynania Szwedów w zajętej części Rzeczypospolitej – wyjaśnia znaczenie ogłoszenia ślubów lwowskich dla dalszego przebiegu wojny – wymienia państwa, które włączyły się do wojny po obu stronach konfliktu – omawia podpisanie traktatów welawsko-bydgoskich – ocenia postanowienia pokoju w Oliwie 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie zasięg działań wojennych i miejsca ważniejszych bitew – omawia sytuację międzynarodową Polski podczas potopu szwedzkiego, wskazuje zawierane sojusze – ocenia decyzję króla o podpisaniu traktatów welawsko-bydgoskich – wymienia skutki potopu szwedzkiego 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia zachowanie szlachty i magnaterii w pierwszej fazie wojny – analizuje decyzję króla Jana Kazimierza dotyczącą abdykacji i wskazuje to wydarzenie jako koniec rządów Wazów w Polsce
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny wojny z Turcją – wie, kim był Jan Sobieski – przedstawia ogólnie bitwę pod Wiedniem i udział w niej Polaków – zna datę 1683 r. – poprawnie stosuje pojęcie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia ogólnie przebieg wojny z Turcją – przedstawia dokonania Jana Sobieskiego podczas wojny – wie, że w trakcie wojny doszło do bitwy pod Chocimiem, zna jej wynik – przedstawia postanowienia 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie tereny związane z wojną z Turcją i odsieczą wiedeńską – podaje postanowienia pokoju zawartego w Buczaczu – wyjaśnia, co oznaczała dla Polski konieczność płacenia Turcji haraczu – łączy zwycięstwo chocimskie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia trudne położenie Polski jako tło zawarcia pokoju w Buczaczu – wykazuje różnicę między pokojem w Buczaczu a rozejmem z 1676 r. – dostrzega bohaterską postawę polskiego wojska w bitwie pod Wiedniem – wyjaśnia określenie <i>przedmurze chrześcijaństwa</i> w odniesieniu do Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje obraz Jana Matejki <i>Sobieski pod Wiedniem</i> – wskazuje talent Sobieskiego jako jedną z głównych przyczyn sukcesów w walce z Turcją – wyjaśnia określenie <i>Lew</i>

<p><i>haracz</i></p>	<p>rozejmu kończącego wojnę w 1676 r. – omawia przebieg i skutek odsieczy wiedeńskiej – poprawnie stosuje pojęcia: <i>weszyr</i>, <i>koalicja</i></p>	<p>z wyborem Jana Sobieskiego na króla Polski – podaje przyczyny zawarcia sojuszu antytureckiego między Polską i Austrią oraz wyjaśnia wpływ wiktorii wiedeńskiej na postrzeganie Polski w Europie – przedstawia postanowienia pokoju w Karłowicach</p>	<p>– wykazuje związek między zawarciem pokoju w Karłowicach a końcem europejskiej koalicji antytureckiej – wymienia następcę króla Jana III Sobieskiego na polskim tronie – poprawnie stosuje pojęcie <i>czambuł</i></p>	<p><i>Lechistanu</i> w odniesieniu do Jana III Sobieskiego</p>
<p>– wymienia konsekwencje długoletnich wojen dla sytuacji gospodarczej w kraju – wyjaśnia, czym było <i>liberum veto</i>, łączy je z zakłócaniem prac sejmu – dostrzega wzrost wpływów magnaterii – opisuje ogólnie pozycję Polski na arenie międzynarodowej pod koniec XVII w.</p>	<p>– wskazuje kres koniunktury na zboże jako czynnik wpływający negatywnie na sytuację gospodarczą Polski – rozumie związek między kryzysem gospodarczym a wzrostem obciążeń chłopów – wyjaśnia zasadę stosowania <i>liberum veto</i> podczas obrad sejmu oraz podaje tego skutki – łączy pierwsze użycie <i>liberum veto</i> z posłem Władysławem Sicińskim – wykazuje dominującą rolę magnaterii w społeczeństwie polskim (początek oligarchii magnackiej) – wyjaśnia rolę klientów magnaterii – poprawnie stosuje pojęcia: <i>anarchia</i>, <i>oligarchia magnacka</i></p>	<p>– przedstawia sytuację w Polsce w drugiej połowie XVII w. – omawia próby wzmocnienia władzy królewskiej podejmowane przez przedstawicieli dynastii Wazów – wykazuje wpływ magnaterii na niepowodzenie reform królewskich – ocenia stosowanie zasady <i>liberum veto</i> – dostrzega rosnącą rolę stronnictw magnackich w kraju – omawia rokosz Lubomirskiego – przedstawia ogólnie upadek znaczenia Rzeczypospolitej pod koniec XVII w.</p>	<p>– analizuje przyczyny i przebieg kryzysu gospodarczego w Polsce w drugiej połowie XVII w. – analizuje proces wzrostu znaczenia magnaterii – wykazuje negatywny wpływ magnatów na sytuację w kraju – wyjaśnia, na czym polegała słabość zasady elekcyjności tronu</p>	<p>– ocenia skutki wojen prowadzonych przez Polskę w XVII w. pod kątem zmian gospodarczych, społecznych i politycznych</p>
<p>– przedstawia ogólnie charakter baroku – wie, czym był sarmatyzm – wymienia przykładowych przedstawicieli literatury i nauki doby baroku – podaje przykład budowli barokowej w Polsce – poprawnie stosuje pojęcia: <i>barok</i>, <i>sarmatyzm</i></p>	<p>– omawia mentalność ludzi baroku – charakteryzuje sarmatyzm – nazywa i wskazuje elementy ubioru polskiego sarmaty – łączy nazwiska kilku przedstawicieli literatury i nauki doby baroku z ich dorobkiem – wymienia elementy architektury barokowej – wyjaśnia, czym są portrety trumienne – poprawnie stosuje pojęcia: <i>kalwaria</i>, <i>dewocja</i>, <i>żupan</i>, <i>kontusz</i></p>	<p>– wymienia pozytywne i negatywne cechy sarmatyzmu – omawia elementy stroju polskiego sarmaty – podaje przedstawicieli literatury i sztuki polskiego baroku oraz przedstawia ogólnie ich dorobek – uzasadnia wartość portretów trumiennej jako źródeł historycznych – na podstawie cech budowli wskazuje te w stylu barokowym – poprawnie stosuje pojęcia: <i>ksenofobia</i>, <i>pas słucki</i>, <i>karabela</i></p>	<p>– przedstawia stopniowe odchodzenie przez szlachtę od zasad tolerancji religijnej – ocenia wpływ sarmatyzmu na sytuację w Rzeczypospolitej – charakteryzuje strój szlachecki – omawia poglądy Piotra Skargi – poprawnie stosuje pojęcie <i>publicystyka</i></p>	<p>– dostrzega rozdźwięk między kulturą i obyczajowością sarmacką a francuskimi wpływami na dworze królewskim – porównuje założenia epoki renesansu i baroku – wskazuje budowle barokowe w swoim regionie</p>
<p>Europa i świat w wiekach XVII i XVIII</p>				
<p>– wskazuje na różnice w rozwoju gospodarczym Europy Zachodniej i Wschodniej – wyjaśnia, czym były cechy – wyjaśnia, na czym polegał system nakładczy i manufaktura</p>	<p>– prezentuje ogólnie sytuację gospodarczą Europy Zachodniej w XVI i XVII w. – wymienia cechy gospodarki kapitalistycznej – charakteryzuje funkcjonowanie systemu nakładczego posługując się konkretnym przykładem</p>	<p>– analizuje sytuację gospodarczą Europy Zachodniej w XVI i XVII w. – omawia początki kapitalizmu w Anglii – wyjaśnia istotę procesu ogradzania – przedstawia zależności między wytwórcą a nakładcą – łączy system nakładczy z pojawieniem się grupy bogatych przedsiębiorców</p>	<p>– analizuje proces ogradzania i jego skutki – wskazuje gospodarcze aspekty związania kolonii z metropoliami – przedstawia skutki rozwoju sektora bankowego – definiuje pojęcia: <i>monopol</i>, <i>faktoria</i>, <i>kompania handlowa</i></p>	<p>– ocenia rozwój gospodarki Europy Zachodniej i Wschodniej w XVI i XVII w. – analizuje rozwój handlu międzykontynentalnego</p>

<ul style="list-style-type: none"> – wymienia państwa, które posiadały kolonie – wskazuje pierwotne zadania banków – poprawnie stosuje pojęcia: <i>manufaktura, bank</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny powstawania manufaktur i wyjaśnia specyfikę prowadzonej w nich produkcji – wskazuje, co było przedmiotem handlu w obrocie międzykontynentalnym – poprawnie stosuje pojęcia: <i>inflacja, dzierżawa, proces ogradzania, nakładca, system nakładczy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zasady dotyczące funkcjonowania banków oraz omawia ich początki – poprawnie stosuje pojęcia: <i>kapitał, weksel</i> 		<ul style="list-style-type: none"> – porównuje i ocenia produkcję w systemie nakładczym i w manufakturach
<ul style="list-style-type: none"> – omawia ogólnie przyczyny wybuchu wojny domowej w Anglii – wyjaśnia, kim byli purytanie – podaje, co się stało w wyniku wojny z królem Karolem I – wie, kim był Oliver Cromwell, łączy go z okresem republiki w Anglii – przedstawia najważniejsze skutki rewolucji angielskiej – poprawnie stosuje pojęcia: <i>rewolucja, parlament</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – ogólnie omawia politykę Karola I Stuarta wobec parlamentu – wyjaśnia, kim byli <i>gentry</i> – przedstawia poglądy członków królewskiej opozycji: <i>gentry</i> i purytanów – przedstawia ogólnie przebieg wojny domowej i łączy jej zakończenie z ustanowieniem republiki w Anglii – omawia czasy republiki – przedstawia okoliczności powrotu Stuartów na angielski tron – wymienia postanowienia <i>Deklaracji praw narodu angielskiego</i> i łączy je z początkiem parlamentaryzmu w Anglii – wyjaśnia, czym była monarchia parlamentarna w Anglii 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje przyczyny rewolucji w Anglii – omawia dyktaturę Cromwella – podaje przyczyny detronizacji Jakuba II i okoliczności objęcia władzy przez Wilhelma III Orańskiego – charakteryzuje dokumenty rewolucji: akt nawigacyjny, <i>Habeas Corpus Act, Deklarację praw narodu angielskiego</i> – wyjaśnia wpływ dokumentu <i>Habeas Corpus Act</i> na ograniczenie władzy króla – omawia cechy monarchii parlamentarnej – poprawnie stosuje pojęcie chwalebna rewolucja 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie rewolucyjnych dokumentów dla króla, społeczeństwa i państwa – przedstawia gospodarcze i międzynarodowe znaczenie wprowadzenia aktu nawigacyjnego – analizuje specyfikę chwalebnej rewolucji – wskazuje różnice między rządami sprawowanymi przez króla a monarchią parlamentarną – wyjaśnia, dlaczego wydarzenia w Anglii są nazywane rewolucją 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę poszczególnych władców Anglii poznanych na lekcji – podejmuje dyskusję na temat możliwości wypracowania kompromisu między królem a parlamentem – analizuje stwierdzenie, <i>że król panuje, ale nie rządzi</i>, które odnosi się do monarchii parlamentarnych
<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim byli: kardynał Richelieu, Ludwik XIV – łączy postać kardynała Richelieu z początkiem monarchii absolutnej we Francji – określa pozycję króla Ludwika XIV w państwie, wskazuje na jego walkę z opozycją – omawia ogólnie politykę gospodarczą we Francji za panowania Ludwika XIV – kojarzy panowanie Ludwika XIV ze wzrostem potęgi Francji – łączy Ludwika XIV z określeniem Król Słońce – poprawnie stosuje pojęcia: <i>monarchia absolutna, Bastylia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim byli: Henryk IV Burbon, Ludwik XIII – wymienia cechy polityki wewnętrznej kardynała Richelieu – charakteryzuje absolutyzm Ludwika XIV – definiuje system merkantylizmu i wiąże go z postacią ministra Colberta – omawia sposoby walki króla Ludwika XIV z opozycją – wie, że Bastylia była symbolem królewskiego absolutyzmu – poprawnie stosuje pojęcie <i>Stany Generalne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega scentralizowany system rządów – wie, kim jest intendent – dokonuje analizy systemu merkantylizmu – podaje datę odwołania edyktu nantejskiego i ocenia skutki tej decyzji dla gospodarki Francji – wymienia główne kierunki polityki zagranicznej Ludwika XIV – wskazuje na rosnącą popularność kultury francuskiej w XVII w. – charakteryzuje położenie chłopów w XVII-wiecznej Francji – poprawnie stosuje pojęcia: <i>szlachta urzędnicza, emigrant</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę prowadzoną przez kardynała Richelieu – wyjaśnia odnoszące się do Ludwika XIV określenie Król Słońce wie, jak powstała grupa szlachty urzędniczej we Francji – analizuje pozytywne i negatywne aspekty panowania Ludwika XIV – omawia główne kierunki polityki zagranicznej Ludwika XIV – lokalizuje na mapie tereny opanowane przez Francję – wykazuje związek między położeniem chłopstwa a wybuchami licznych powstań 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje pozycję króla w monarchii parlamentarnej i monarchii absolutnej – rozważa wpływ merkantylizmu na państwo i jego gospodarkę – ocenia pozycję Ludwika XIV, odnosząc się do budowy pałacu w Wersalu

<p>– wyjaśnia nazwę epoki i wskazuje jej symbolikę</p> <p>– wymienia te kierunki nauki, w których dokonał się największy postęp</p> <p>– wyjaśnia teorię praw naturalnych jednostki i podaje przykładowe prawa naturalne</p> <p>– opisuje główne założenia teorii trójpodziału władzy Monteskiusza</p> <p>– wie, że z epoką oświecenia jest związany architektoniczny styl klasyczny</p> <p>– poprawnie stosuje pojęcia: <i>oświecenie, zabobon, prawa naturalne, trójpodział władzy</i></p>	<p>– wymienia i omawia racjonalizm oraz empiryzm jako dwa kierunki filozoficzne dominujące w oświeceniu</p> <p>– przedstawia przynajmniej jednego naukowca czasów oświecenia i opisuje jego dokonania</p> <p>– opisuje teorię trójpodziału władzy Monteskiusza</p> <p>– przedstawia ogólnie zasadę suwerenności narodu</p> <p>– przedstawia ogólnie sposoby popularyzowania wiedzy w oświeceniu</p> <p>– wyjaśnia nazwę klasycyzm</p> <p>– podaje cechy architektury klasycystycznej</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>ateizm, deizm</i></p> <p>– zna i opisuje dokonania naukowców czasów oświecenia</p> <p>– wymienia wynalazki wykorzystywane w celach naukowych</p> <p>– wyjaśnia cel wprowadzenia trójpodziału władzy przez Monteskiusza</p> <p>– zna teorię umowy społecznej i zasadę suwerenności narodu Jana Jakuba Rousseau</p> <p>– wymienia i definiuje formy literackie upowszechnione w oświeceniu</p> <p>– omawia założenia literatury oświeceniowej</p> <p>– na podstawie cech wskazuje budowę klasycystyczne</p> <p>– wie, czym była <i>Encyklopedia</i></p>	<p>– łączy idee oświecenia z osiągnięciami epoki</p> <p>– łączy Woltera z hasłem tolerancji</p> <p>– analizuje i ocenia zasadę umowy społecznej</p> <p>– dostrzega związek umowy społecznej i zasady suwerenności z możliwością ograniczenia lub pozbawienia władzy króla</p> <p>– podaje instytucje popularyzujące wiedzę i przykładowe nośniki wiedzy</p> <p>– wskazuje rolę teatru w popularyzowaniu ideałów epoki</p> <p>– wymienia przykłady budowy klasycystycznych</p> <p>– wie, jaką funkcję pełniły salony literackie</p> <p>– wyjaśnia, czym była masoneria</p>	<p>– ocenia zasadność stosowania trójpodziału władzy w praktyce, porównuje tę zasadę z ówczesnymi ustrojami panującymi w Europie</p> <p>– podaje przykłady państw, w których jest stosowany monteskiuszowski trójpodział władzy</p> <p>– podaje współczesne przykłady łamania oświeceniowych praw człowieka</p> <p>– wskazuje budowę w stylu klasycystycznym w swojej okolicy</p>
<p>– wie, kim byli: Piotr I Wielki, Fryderyk II Wielki, Maria Teresa i Józef II, łączy ich z krajami, w których rządili</p> <p>– wymienia przynajmniej jedną reformę Piotra I mającą na celu unowocześnienie Rosji</p> <p>– określa charakter reform Fryderyka II Wielkiego oraz Marii Teresy i Józefa II</p>	<p>– lokalizuje na mapie Rosję, Prusy i Austrię</p> <p>– wymienia reformy cara Piotra I zmierzające do unowocześniania Rosji</p> <p>– wymienia reformy Fryderyka II Wielkiego i wyjaśnia, w czym przejawiał się militarizm Prus</p> <p>– wymienia reformy Marii Teresy i Józefa II</p> <p>– wskazuje cechy absolutyzmu oświeconego</p> <p>– prawidłowo posługuje się pojęciami: <i>bojar, Duma Bojarska, absolutyzm, cenzura</i></p>	<p>– opisuje podróż Piotra I Wielkiego po Europie</p> <p>– omawia reformy polityczne, wojskowe i gospodarcze dokonane z inicjatywy Piotra I</p> <p>– charakteryzuje panowanie Katarzyny II w Rosji</p> <p>– podaje datę powstania Królestwa Prus</p> <p>– omawia oświeceniowe reformy Fryderyka II Wielkiego</p> <p>– ocenia znaczenie militarnych reform władców pruskich dla polityki zewnętrznej państwa</p> <p>– dokonuje porównania polityki wewnętrznej Marii Teresy i Józefa II</p> <p>– wyjaśnia różnicę między absolutyzmem a absolutyzmem oświeconym</p>	<p>– ocenia politykę wewnętrzną cara Piotra I</p> <p>– ocenia rządy carycy Katarzyny II Wielkiej</p> <p>– prezentuje ogólnie sytuację Prus w drugiej połowie XVII w. i na początku XVIII w.</p> <p>– wyjaśnia, kim byli: Fryderyk Wilhelm I i Fryderyk Wilhelm I, przedstawia ich dokonania</p> <p>– łączy postać króla Fryderyka II z zaborem Śląska państwu austriackiemu</p> <p>– wykazuje związek między przemysłem, administracją i szkolnictwem w Prusach a militarystką tego państwa</p> <p>– ocenia wpływ reform Marii Teresy i Józefa II na funkcjonowanie państwa austriackiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego władcy oświeceniowi przywiązywali tak dużą wagę do rozwoju szkolnictwa</p> <p>– wybiera po trzy najważniejsze, według siebie, reformy wprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, a następnie uzasadnia wybór</p>
<p>– podaje państwa, które założyły swoje kolonie w Ameryce Północnej, wymienia te dominujące</p> <p>– nakreśla tło konfliktu między angielskimi koloniami a metropolią, wie, że doprowadziło to do wybuchu wojny</p> <p>– wie, kim był Jerzy Waszyngton</p> <p>– podaje datę uchwalenia <i>Deklaracji niepodległości</i>,</p>	<p>– lokalizuje na mapie trzynaście kolonii angielskich</p> <p>– podaje przyczyny narastania konfliktu między koloniami a metropolią</p> <p>– opisuje wydarzenie zwane bostońskim picciem herbaty</p> <p>– wyjaśnia, czym był Kongres Kontynentalny, kiedy i w jakim celu został zwołany</p> <p>– wyjaśnia znaczenie <i>Deklaracji niepodległości</i> dla dalszego przebiegu działań po obu stronach konfliktu</p>	<p>– analizuje politykę Wielkiej Brytanii wobec swoich kolonii w Ameryce Północnej</p> <p>– wymienia różnice gospodarcze pomiędzy koloniami północnymi a południowymi</p> <p>– zna postać Tomasza Jeffersona</p> <p>– omawia ogólnie przebieg wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych i udział w niej Polaków</p> <p>– dostrzega doniosłość uchwalenia pierwszej konstytucji na świecie</p> <p>– omawia organizację, ustrój</p>	<p>– lokalizuje na mapie kolonie państw europejskich w Ameryce Północnej</p> <p>– wyjaśnia różnice między polityką Francji i Wielkiej Brytanii we własnych koloniach w Ameryce Północnej</p> <p>– odnosi konkretne zapisy <i>Deklaracji niepodległości</i> do idei oświeceniowych</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Francja przyłączyła się do konfliktu, stając po stronie Stanów Zjednoczonych</p> <p>– uzasadnia, dlaczego Kościuszko i Pułaski są uznawani przez Amerykanów za ich bohaterów narodowych</p>	<p>– ocenia działania kolonistów podejmowane w kierunku uzyskania niepodległości</p> <p>– analizuje konstytucję Stanów Zjednoczonych pod kątem realizacji oświeceniowej umowy społecznej i trójpodziału władzy</p> <p>– wymienia przykłady upamiętnienia w Stanach Zjednoczonych postaci Tadeusza Kościuszki</p>

<p>wymienia jej postanowienia i łączy ją z powstaniem nowego państwa – Stanów Zjednoczonych Ameryki</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje rok uchwalenia amerykańskiej konstytucji – prawidłowo posługuje się pojęciem <i>metropolia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia Polaków biorących udział w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych – przedstawia zapisy pokoju podpisanego w 1783 r. – wymienia władze powstałe w myśl amerykańskiej konstytucji i podaje ich prerogatywy – prawidłowo posługuje się pojęciem <i>Wielka Brytania</i> 	<p>i administrację Stanów Zjednoczonych w myśl konstytucji tego kraju</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje, do których mieszkańców Stanów Zjednoczonych nie odnosiły się zapisy konstytucji – prawidłowo posługuje się pojęciami: <i>gubernator, federacja, stan, republika prezydencka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na oświeceniowe normy, które znalazły odzwierciedlenie w amerykańskiej konstytucji 	<p>i Kazimierza Pułaskiego konstytucji</p>
<h3>Rzeczpospolita w XVIII wieku</h3>				
<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności objęcia rządów w Polsce przez Augusta II Mocnego, łączy je z początkiem unii personalnej z Saksonią – łączy panowanie Augusta II z wielką wojną północną – wyjaśnia nazwę sejmu niemego z 1717 r. i wymienia jego najważniejsze postanowienia 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cele polityki wewnętrznej i zagranicznej króla Augusta II – podaje przyczyny wybuchu wielkiej wojny północnej oraz określa status Rzeczypospolitej w tym konflikcie – opisuje ogólnie przebieg wielkiej wojny północnej, wskazuje jej zwycięzców – wie, kiedy doszło do obrad sejmu niemego i przedstawia jego główne postanowienia – w sposób ogólny określa pozycję Polski i Rosji po wielkiej wojnie północnej – wymienia przyczyny niechęci polskiej szlachty wobec dysydentów i określa jej skutki – prawidłowo posługuje się pojęciami: <i>dysydent, ingerencja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przebieg wojny północnej w porządku chronologicznym, wskazuje datę i znaczenie bitwy pod Połtawą – zna datę i miejsce zawarcia pokoju kończącego wielką wojnę północną i omawia jego skutki dla Polski – prezentuje okoliczności powołania na króla Polski Stanisława Leszczyńskiego, wie, kiedy i dlaczego stracił on władzę – opisuje spór między przeciwnikami króla a Augustem II – omawia ustalenia sejmu niemego – wymienia przyczyny niechęci polskiej szlachty wobec dysydentów i wskazuje jej skutki – określa pozycję Polski na arenie międzynarodowej w latach 30. XVIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie Saksonię i omawia jej pozycję w Europie na przełomie XVII i XVIII w. – wykazuje znaczenie pokoju w Nystad w kontekście zmiany pozycji Szwecji i Rosji na arenie międzynarodowej – postrzega sprawę dysydentów jako okazję do interwencji innych państw w wewnętrzne sprawy naszego kraju – dostrzega zależność między osłabieniem pozycji Polski a nasileniem ingerencji obcych mocarstw w jej wewnętrzne sprawy, w tym w elekcję władcy 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia reformy wojskowe sejmu niemego – wyjaśnia powiedzenie: <i>Jeden do Sasa, a drugi do Lasa</i> – omawia warszawskie zabytki z okresu panowania Augusta II i jego syna
<ul style="list-style-type: none"> – wie, że następcą Augusta II był jego syn August III – wymienia nazwy stronnictw magnackich z czasów panowania Augusta III – wymienia przykładowe postulaty reform głoszonych w okresie panowania Augusta III 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia ogólnie przebieg elekcji z 1733 r. i jej wynik – zna okoliczności utraty władzy przez Stanisława Leszczyńskiego na rzecz Augusta III – przedstawia ogólnie stronnictwa magnackie czasów saskich i ich dążenia – wymienia reformatorów czasów saskich i łączy ich z ogłoszonymi postulatami – wyjaśnia, czym było Collegium Nobilium – wymienia wybrane działania króla Augusta III na polu gospodarczym i kulturalnym 	<ul style="list-style-type: none"> – relacjonuje udział Rosji i Austrii w elekcji z 1733 r. oraz wyjaśnia przyczyny niechęci tych państw wobec króla Stanisława Leszczyńskiego – wskazuje państwa, z którymi współpracowały stronnictwa magnackie – omawia całościowo program reform oraz podaje nazwy dzieł Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego – omawia działalność Collegium Nobilium – prawidłowo posługuje się pojęciem <i>ambasador</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia stronnictwa Czartoryskich i Potockich – analizuje i ocenia programy naprawy Rzeczypospolitej na przykładzie pism Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego – udowadnia, właściwie argumentując, że czasy saskie to okres odbudowy gospodarczej i kulturalnej kraju – wykazuje słuszność powiedzenia: <i>Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – argumentuje stwierdzenie: <i>Nierządem Polska stoi</i> – porównuje postulaty Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego, odnosi je do idei oświeceniowych – ocenia czasy saskie i panowanie dwóch władców z dynastii Wettinów w Polsce

	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowo posługuje się pojęciem <i>czasy saskie</i> 			
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia ostatniego elekcyjnego króla Polski – określa charakter reform króla z początków jego panowania, podaje jeden przykład – wie, czym była konfederacja barska i dlaczego została zawiązana – podaje datę I rozbioru Polski i wymienia państwa biorące w nim udział – wyjaśnia, czym była Komisja Edukacji Narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia daty panowania ostatniego elekcyjnego króla Polski – charakteryzuje ogólnie reformy podejmowane przez króla w pierwszym okresie panowania – określa ogólnie przyczyny interwencji Rosji w Polsce – podaje cele konfederacji barskiej – wie o sejmie rozbiorowym i łączy go z powstaniem Rady Nieustającej i Komisji Edukacji Narodowej – opisuje ogólnie działalność Rady Nieustającej i Komisji Edukacji Narodowej – lokalizuje na mapie zasięg I rozbioru – prawidłowo posługuje się pojęciami: <i>interwencja, dysydent</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wpływ Rosji na sytuację w Polsce – wie, dla kogo została stworzona i w jakim duchu miała kształcić Szkoła Rycerska – wyjaśnia, czym były prawa kardynalne, wymienia ich główne zapisy – wyjaśnia znaczenie praw kardynalnych dla wzrostu zależności Polski od wpływów Rosji – omawia działalność konfederacji barskiej – wymienia obszary zajęte przez Prusy, Rosję i Austrię w wyniku I rozbioru – wie, kim byli: Tadeusz Rejtan, Hugo Kołłątaj, Ignacy Potocki 	<ul style="list-style-type: none"> – relacjonuje przebieg elekcji z 1764 r. – wymienia konfederacje szlacheckie zawiązane w opozycji do króla i wyjaśnia cel ich działania – ocenia działalność Rady Nieustającej oraz Komisji Edukacji Narodowej – wyjaśnia, na czym polegała działalność Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych – korzystając z mapy, nazywa terytoria zajęte przez poszczególne państwa zaborcze w I rozbiorze 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje okoliczności przejścia władzy przez króla Poniatowskiego – ocenia działanie króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, mierząc się z krytyczną opinią historyków – analizuje i ocenia wpływ I rozbioru na sytuację gospodarczą państwa – analizuje obraz Jana Matejki <i>Rejtan. Upadek Polski</i>
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym był Sejm Wielki, podaje, w jakich latach obradował – wymienia stronnictwa polityczne Sejmu Wielkiego – określa charakter reform podejmowanych przez Sejm Wielki – podaje datę dzienną uchwalenia Konstytucji 3 maja – wyjaśnia, czym była konfederacja targowicka i dlaczego została zawiązana – podaje datę II rozbioru i państwa biorące w nim udział 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia okoliczności zwołania Sejmu Wielkiego – charakteryzuje ogólnie stronnictwa polityczne utworzone na początku obrad Sejmu Wielkiego – przedstawia najważniejsze reformy Sejmu Wielkiego – omawia zmiany, które wprowadziła konstytucja w funkcjonowaniu państwa – omawia trójpodział władzy wprowadzony przez Konstytucję 3 maja – wskazuje inicjatorów konfederacji targowickiej – podaje przyczyny wybuchu wojny w obronie Konstytucji 3 maja i datę jej zakończenia – lokalizuje na mapie zasięg II rozbioru – prawidłowo posługuje się pojęciem <i>Sejm Czteroletni</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny i skutki zawiązania konfederacji na początku obrad Sejmu Wielkiego – prezentuje szczegółowo cele stronnictw ukształtowanych podczas Sejmu Wielkiego, wymienia ich przedstawicieli – omawia reformy Sejmu Wielkiego – podaje szczegółowo zakres reform wprowadzonych przez Konstytucję 3 maja, dokonuje ich oceny, wskazuje te nawiązujące do ideałów oświeceniowych – wymienia osoby, które w największym stopniu przyczyniły się do uchwalenia konstytucji w 1791 r. – dostrzega zależność targowiczaniek – zdrajca – wymienia bohaterów i ważniejsze bitwy wojny w obronie Konstytucji 3 maja – wymienia obszary zajęte przez Prusy i Rosję w wyniku II rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia reformy Sejmu Wielkiego – wie, czym była czarna procesja – zna postać Jana Dekerta – analizuje zakres zadań władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowniczej, określonych w Konstytucji 3 maja – wyjaśnia okoliczności ustanowienia orderu <i>Virtuti Militari</i> – korzystając z mapy, nazywa terytoria zajęte przez poszczególne państwa zaborcze w II rozbiorze 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia działalność poszczególnych stronnictw Sejmu Wielkiego – wyjaśnia znaczenie czarnej procesji dla poprawy położenia mieszczaństwa – porównuje zapisy Konstytucji 3 maja i amerykańskiej konstytucji w zakresie realizacji idei oświeceniowych – ocenia działania konfederatów targowickich – ocenia postawę króla w kontekście wojny w obronie Konstytucji 3 maja i jego przystąpienia do konfederacji targowickiej

<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kim był Tadeusz Kościuszko – zna datę rozpoczęcia insurekcji i wskazuje jej cele – wymienia jedną bitwę, do której doszło podczas insurekcji – zna rezultat insurekcji – podaje datę III rozbioru i państwa biorące w nim udział – prawidłowo posługuje się pojęciami: insurekcja, naczelnik 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje początek powstania i bitwę pod Raclawicami – łączy postać Jana Kilińskiego z wyparciem wojsk rosyjskich z Warszawy – wskazuje cel ogłoszenia uniwersału połanieckiego i wymienia jego zapisy – wymienia ważniejsze bitwy powstania – łączy początek upadku powstania z klęską Polaków pod Maciejowicami – lokalizuje na mapie zasięg III rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jaki los spotkał zwolenników reform po upadku Konstytucji 3 maja – wyjaśnia znaczenie przysięgi Kościuszki złożonej na krakowskim rynku – wymienia uprawnienia Kościuszki jako naczelnika powstania – opisuje ważniejsze bitwy powstania – wyjaśnia, kim byli kosynierzy – wymienia zapisy uniwersału połanieckiego – przedstawia rzeź Pragi – wymienia obszary zajęte przez Prusy, Rosję i Austrię w wyniku III rozbioru – wie, kim byli: Wojciech Bartos, Jan Henryk Dąbrowski 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje działalność zwolenników Konstytucji 3 maja po II rozbiórce Polski – wie, czego dotyczyła przysięga Tadeusza Kościuszki złożona na krakowskim rynku – wyjaśnia znaczenie zwycięstwa odniesionego w bitwie pod Raclawicami i dostrzega zaangażowanie kosynierów w tej bitwie – prezentuje działania powstańcze na Litwie – ocenia postanowienia uniwersału połanieckiego i jego skuteczność – relacjonuje przebieg powstania latem i jesienią 1794 r. – w kontekście upadku powstania wyjaśnia znaczenie przegranej przez Polaków bitwy pod Maciejowicami – korzystając z mapy, nazywa terytoria zajęte przez poszczególne państwa zaborcze w III rozbiórce – wie, kim byli: Jakub Jasiński, Aleksander Suworow 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia słuszność decyzji o rozpoczęciu powstania – uzasadnia opinię, że powstanie kościuszkowskie uznawane jest za pierwsze powstanie narodowe – wykazuje związek między III rozbiorem a upadkiem Polski – analizuje przyczyny upadku Rzeczypospolitej
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia określenie czasy stanisławowskie i podaje jego cezurę czasową – wskazuje jeden przykład działania podejmowanego przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego na rzecz zreformowania kraju w duchu oświecenia – wyjaśnia, czym były obiady czwartkowe – łączy czasy stanisławowskie z oświeceniem i rozwojem stylu klasycystycznego w architekturze i sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia ogólnie działania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego podejmowane na rzecz zreformowania kraju w duchu oświecenia – wymienia uczestników obiadów czwartkowych i tematy, które podczas nich omawiano – rozpoznaje i opisuje Łazienki Królewskie jako przykład klasycystycznej budowli 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia szczegółowo działania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego na rzecz zreformowania kraju w duchu oświecenia – opisuje szerzej jednego z uczestników obiadów czwartkowych – omawia działalność Teatru Narodowego i czasopisma „Monitor” – wie, kim byli: Marcello Bacciarelli i Bernardo Bellotto (Canaletto), omawia ich działalność artystyczną 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wkład króla Stanisława Augusta Poniatowskiego w rozwój kulturalny kraju i popularyzowanie idei oświeceniowych – przedstawia poglądy wybranych uczestników obiadów czwartkowych – analizuje proces popularyzacji idei oświecenia w Polsce na przykładzie działalności Teatru Narodowego i czasopisma „Monitor” – wie, kim byli: Wojciech Bogusławski, Julian Ursyn Niemcewicz, Franciszek Zabłocki 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje polskie oświecenie z oświeceniem europejskim
Rewolucja francuska i okres napoleoński w Europie				
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia trzy stany francuskiego społeczeństwa w drugiej połowie XVIII w. – wie, kim był Ludwik XVI – podaje przyczynę zwołania Stanów Generalnych i wie, dlaczego było to wydarzenie przełomowe – wskazuje wydarzenie, które stało się symbolicznym 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje trzy stany francuskiego społeczeństwa w drugiej połowie XVIII w. – ogólnie charakteryzuje króla Ludwika XVI i sytuację wewnętrzną Francji za jego panowania – przedstawia ogólnie rozwój wydarzeń od zwołania Stanów Generalnych po szturm na Bastylię – wyjaśnia, czym była Konstytuanta 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia dążenia stanu trzeciego do poprawy swojej sytuacji społecznej i ekonomicznej – relacjonuje powołanie Zgromadzenia Narodowego i przekształcenie go w Zgromadzenie Konstytucyjne (Konstytuante) – podaje cel obrad Zgromadzenia Konstytucyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia dążenia stanu pierwszego i drugiego – analizuje korelację: pozycja danego stanu i jego wpływ na życie w państwie a reprezentacja ilościowa w społeczeństwie – analizuje i ocenia działania króla sprzeciwiającego się utworzeniu Zgromadzenia Narodowego – omawia rozszerzanie się nastrojów rewolucyjnych poza Paryż i wybuch 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie uchwalenia konstytucji dla dziejów Francji – porównuje ustrój Francji sprzed rewolucji z tym wprowadzonym na mocy konstytucji z 1791 r.

<p>początkiem rewolucji we Francji</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje jako skutek rewolucji uchwalenie konstytucji i wprowadzenie monarchii konstytucyjnej we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia uchwalenie <i>Deklaracji praw człowieka i obywatela</i> oraz wymienia najważniejsze zawarte w niej prawa – zna datę uchwalenia konstytucji we Francji oraz wskazuje jej główne założenia 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia szturm i zdobycie Bastylii, podaje datę dzienną tego wydarzenia oraz tłumaczy jego symboliczne znaczenie – wskazuje przyczyny wybuchu rewolucji francuskiej – wie o uwięzieniu króla Ludwika XVI – wyjaśnia, czym była monarchia konstytucyjna 	<p>powstania chłopskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizuje i ocenia zapisy <i>Deklaracji praw człowieka i obywatela</i> – przedstawia okoliczności uwięzienia króla – wymienia zmiany wprowadzone przez Konstytuante – omawia zapisy konstytucji francuskiej z 1791 r. – prawidłowo posługuje się pojęciami: <i>deputowany, agitator, konfiskata</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kim byli jakobini, omawia ogólnie ich dążenia – łączy akt detronizacji króla Ludwika XVI z początkiem republiki we Francji – wie o ścięciu króla Ludwika XVI – łączy rządy jakobinów z okresem terroru we Francji – wie, do czego służyła gilotyna – przedstawia okoliczności upadku rządu jakobinów i wprowadzenie rządu dyktatoriatu – wymienia jeden skutek rewolucji francuskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia nastroje społeczne we Francji w okresie monarchii konstytucyjnej – prezentuje poglądy jakobinów – omawia okoliczności wprowadzenia we Francji republiki i podjęcia decyzji o ścięciu króla – przybliży rządy jakobinów i wskazuje na rosnącą niechęć społeczeństwa do ich władzy – wie, kim był Maksymilian Robespierre – podaje przyczyny i opisuje przewrót, który doprowadził do wprowadzenia rządu dyktatoriatu – wymienia najważniejsze skutki rewolucji francuskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczynę wybuchu wojny Francji z Austrią i Prusami w 1792 r. oraz jej skutki – przedstawia proces i ścięcie Ludwika XVI – wie o antyrewolucyjnych wystąpieniach chłopów – wie, kim był Jerzy Danton – przedstawia ogólnie konstytucję z 1793 r. – omawia jakobiński terror – wyjaśnia, czym był przewrót termidoriański – charakteryzuje sytuację w kraju za rządów dyktatoriatu – omawia skutki rewolucji we Francji – prawidłowo posługuje się pojęciem <i>uwłaszczenie chłopów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kim byli sankiuloci – rozumie znaczenie wygranej Francji w wojnie z Austrią i Prusami dla zachowania zdobyczy rewolucji – łączy ścięcie Ludwika XVI z wystąpieniami kolejnych państw europejskich przeciwko Francji – omawia przyczyny i przebieg wybuchu powstania w Wandei – omawia działalność Jerzego Dantona podczas rewolucji – ocenia rządy jakobinów – analizuje skutki rewolucji francuskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje sytuację Francji w okresie terroru jakobinów pod kątem przestrzegania zasad zawartych w <i>Deklaracji praw człowieka i obywatela</i> – porównuje rewolucję francuską z rewolucją angielską – wyjaśnia znaczenie rewolucji francuskiej
<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kim był Napoleon Bonaparte – wiąże Napoleona ze stanowiskiem pierwszego konsula, a następnie cesarza Francuzów – łączy Napoleona z prowadzeniem polityki opartej na ekspansji i wojnie – wyjaśnia, czym był Kodeks Napoleona – wskazuje wyprawę Napoleona na Rosję jako pierwszą dużą porażkę cesarza – wyjaśnia przyczyny abdykacji Napoleona 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia ogólnie sytuację międzynarodową Francji w okresie rządów dyktatoriatu – omawia ogólnie okoliczności objęcia władzy przez Napoleona jako pierwszego konsula – wybiórczo opisuje politykę wewnętrzną Napoleona – omawia Kodeks Napoleona – opisuje akt koronacji Bonapartego na cesarza Francuzów – wymienia państwa będące głównymi wrogami Francji i wskazuje najważniejsze kierunki ekspansji Napoleona – w sposób ogólny przedstawia najważniejsze bitwy Napoleona z kolejnymi koalicjami – podaje przyczyny i skutki wyprawy Bonapartego na Rosję – wie o wojnie z koalicją z lat 	<ul style="list-style-type: none"> – łączy sukcesy Francji na froncie włoskim z postacią Napoleona – omawia obalenie dyktatoriatu przez Napoleona i objęcie przez niego stanowiska pierwszego konsula – charakteryzuje politykę wewnętrzną Bonapartego – omawia zapisy Kodeksu Napoleona – analizuje przebieg i skutki kampanii wojennych napoleońskiej Francji oraz najważniejsze bitwy – wymienia postanowienia pokoju w Tylży i w Schönbrunn – podaje przyczyny oraz skutki wyprawy Napoleona na Rosję i wskazuje ją jako początek upadku Bonapartego – wymienia państwa koalicji antyfrancuskiej i relacjonuje przebieg wojny w latach 1813–1814 – podaje skutek walki z koalicją, wskazuje postanowienie pokoju paryskiego z 1814 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia poszczególne fronty, na których Francja walczyła z państwami koalicji w okresie rządów dyktatoriatu – dostrzega znaczenie pokoju w Tylży dla powstania Księstwa Warszawskiego – omawia przebieg wyprawy Napoleona na Rosję – wyjaśnia znaczenie epoki napoleońskiej dla Francji i Europy 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia sukcesy Napoleona w wojnie z państwami koalicji i charakteryzuje jego karierę wojskową oraz talent dowódczy – przedstawia skutki przejścia władzy przez Bonapartego dla republiki we Francji – omawia znaczenie koronacji Napoleona na cesarza Francuzów – wyjaśnia znaczenie Kodeksu Napoleona dla rozwoju prawa w Europie – ocenia znaczenie epoki napoleońskiej dla Francji i Europy – analizując opinie historyków na temat cesarza

	1813–1814, zna datę i skutek bitwy pod Lipskiem – prawidłowo posługuje się pojęciem <i>bitwa narodów</i>	– omawia abdykację i dalsze losy Bonapartego – prawidłowo posługuje się pojęciami: <i>blokada kontynentalna, laicyzacja</i>		Francuzów, argumentuje za czarną lub białą legendą Napoleona – przedstawia polskie wątki w prywatnym życiu i w polityce Bonapartego
– wie, kim był generał Jan Henryk Dąbrowski – wie, kiedy, gdzie i dlaczego powstały Legiony Polskie – wskazuje ogólnie rejony, w których walczyły Legiony Polskie – opisuje ogólnie okoliczności upadku Legionów Polskich	– omawia sytuację i dążenia Polaków na emigracji po 1795 r. – opisuje okoliczności utworzenia Legionów Polskich we Włoszech i łączy je z powstaniem pieśni, która została później polskim hymnem jako <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> – przedstawia ogólnie walki, w których brały udział Legiony Polskie – omawia okoliczności wysłania Legionów Polskich na San Domingo i faktycznego końca tej formacji – prawidłowo posługuje się pojęciem <i>Galicja</i>	– przedstawia stosunek Napoleona Bonapartego do sprawy odzyskania przez Polskę niepodległości – opisuje okoliczności powstania <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> , wskazuje jej autora – omawia, gdzie i kiedy walczyły Legiony Polskie, wskazuje ich szlak bojowy na mapie – omawia znaczenie powstania Legionów Polskich	– opisuje umundurowanie żołnierzy Legionów Polskich – łączy postać generała Karola Kniaziewiczza z Legią Naddunajską – dostrzega, że Legiony Polskie brały udział w walkach z włoskimi chłopami oraz na San Domingo, oddalając się tym samym od ideałów wolnościowych – prawidłowo posługuje się pojęciem <i>rogatywka</i>	– ocenia znaczenie utworzenia Legionów Polskich we Włoszech – charakteryzuje i ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej
– poprawnie stosuje cezury czasowe odnoszące się do lat istnienia Księstwa Warszawskiego – omawia ogólnie okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego – przedstawia najważniejsze elementy ustroju Księstwa Warszawskiego	– przedstawia postanowienia pokoju w Tylży odnoszące się do sprawy polskiej – omawia okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego, lokalizuje na mapie jego obszar – zna datę nadania Księstwu Warszawskiemu konstytucji, przedstawia jej główne zapisy – wymienia najważniejsze prawa i wolności obywateli Księstwa Warszawskiego w myśl nadanej konstytucji – przedstawia okoliczności upadku Księstwa Warszawskiego	– omawia przyczyny i przebieg powstania wielkopolskiego z 1806 r. – wyjaśnia znaczenie pokoju w Tylży dla powstania Księstwa Warszawskiego – omawia konstytucję Księstwa Warszawskiego – wymienia przedstawicieli poszczególnych władz i podaje ich prerogatywy – wie, że w Księstwie Warszawskim obowiązywał Kodeks Napoleona – opisuje przebieg wojny z Austrią z 1809 r. i podaje postanowienia pokoju w Schönbrunn	– wymienia osoby związane z wybuchem powstania wielkopolskiego – zwraca uwagę na fakt wyzwolenia Warszawy przez Francuzów – ocenia zapisy konstytucji obowiązującej w nowym państwie – omawia zmiany terytorialne Księstwa Warszawskiego z 1807 i 1809 r. i lokalizuje je na mapie – dostrzega lojalną postawę Polaków wobec Napoleona w okresie istnienia Księstwa Warszawskiego – omawia znaczenie istnienia Księstwa Warszawskiego dla Polaków – prawidłowo posługuje się pojęciem <i>dekret grudniowy</i>	– ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej oraz postawę Polaków wobec cesarza